

βάτους Θράκ. (Μάδυτ.) Ίμβρ. βάτο τό, πολλαχ. βάτου πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βάτισο Κεφαλλ. Κρήτ. βάτα ή, Χίος βάλτα Σαμοθρ. Πληθ. βάτια Εϋβ. (Στρόπον.) Σάμ.

Τò άρχ. ούσ. ή βάτος. Περί της μεταβολής του γένους ιδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1,66. Τò σβάτος έκ της αίτιατ. του πληθ. τοὺς βάτους - τοὺς σβάτους έκ πλημμελοῦς χωρισμοῦ. Τò βάτισο κατ' επίδρασιν του βάτισινο, τò δὲ βάλτα έκ παρετυμ. πρὸς τὸ βάλτος.

1) Εἶδη του φυτού βάτου (rubus) της τάξεως τῶν ροδωδῶν (rosaceae), συνών. βατρά 1, βατίν 1, *βατινιά, βατόδεντρον, βατομουρξά, βατουλλξά 1, βατισινιά, α) Βάτος ή θαμνώδης (rubus fruticosus) ή ιδίως βάτος τῶν αρχαίων, ή κατ' έξοχην Ἑλληνική βάτος, της όποιίας υπάρχουν δύο ποικιλίαι, βάτος θαμνώδης ή Ἀνατολική (rubus fruticosus Anatolicus) καί βάτος θαμνώδης ή ίερά (rubus fruticosus sanctus) ένθ' άν.

β) Βάτος ή γναφαλώδης (rubus fruticosus tomentosus) ένθ' άν. Ἡ λ. καί ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βάτος Ἄνδρ. Κέρκ. Κέως Κρήτ. Κύπρ. Μήλ. Παξ. Χίος, Βάτους Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βάτο Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Βάτοι Κάρπ. Βάτα Θράκ. (Αὐδύμ.) Πελοπν. (Γορτυν. Μάν.) || Μεταφ. άνθρωπος πλεονέκτης Σάμ. 2) Εἶδη ροδής της τάξεως τῶν ροδανθῶν (rosaceae) α) Ροδή ή κυνορροδή, συνών. άγριοτριανταφυλλξά 1, δ ιδ. β) Ροδή ή άειθαλής, συνών. άγριοτριανταφυλλξά 2, δ ιδ.

3) Τò άκανθῶδες φυτὸν μύρτος ή κοινή (myrtus communis) της τάξεως τῶν μυρτωδῶν (myrtaceae) Σκῦρ.

4) Πάν φυτὸν άκανθῶδες Νίσυρ. 5) Βούκεντρον Τσακων. [**]

βάτος ό, (II) Θήρ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Χίος κ.ά. βάτους Θράκ. (Μάδυτ.)

Τò άρχ. ούσ. ό βάτος.

Βατί, δ ιδ.

βατοσυνκάμινο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Χίος.

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) καί σνκάμινο.

Βατόμουρο 1, δ ιδ.

βατουδξάς ό, Χίος.

Ἐκ του ούσ. βατούδι καί της καταλ. -ξάς.

Βατξῶνας, δ ιδ.

βατούδι τό, ένιαχ.

Ἐκ του ούσ. βάτος διά της καταλ. -ούδι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατονκλξά ή, Πελοπν. (Αἶγ. Πάτρ.)

Ἐκ του άμαρτ. βατούκλα μεγεθ. του ούσ. βάτος διά της καταλ. -ούκλα. Ὁ μεταπλασμός κατὰ εἰς -ξά όν. φυτῶν.

Μεγάλη βάτος ένθ' άν.: Ἐκεῖ ποῦ έγραχνε βλέπει μέσα σὲ μὰ βατονκλξά ένα φίδαρο (έκ παραμυθ.) Αἶγ.

βατουλλάκι τό, Κρήτ. βατουλ-λάκι Ρόδ.

Ἐκ του ούσ. βατούλλι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατουλλξά ή, Κύπρ. Πελοπν. (Ἀνδροῦς.) βατ'λλξά Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Κλών.)

Ἐκ του ούσ. βατούλλι καί της καταλ. -ξά.

1) Βάτος (I) 1, δ ιδ., Κύπρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) Πληθ. Βατουλλξές τοπων. Κύπρ. 2) Συστάς βάτων πυκνῶν καί ὑψηλῶν Πελοπν. (Ἀνδροῦς.) Στερελλ. (Κλών.) Συνών. ιδ. έν λ. βατουνιά 1.

βατουλλξῶνας ό, ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. 39.

Ἐκ του ούσ. βατούλλι καί της καταλ. -ξῶνας.

Βατουνιά 1, δ ιδ.

βατούλλι τό, ένιαχ.

Ἐκ του ούσ. βάτος (I) καί της καταλ. -ούλλι.

Μικρά βάτος. Συνών. ιδ. έν λ. βατάκι.

βατουλλδ τό, Κρήτ.

Ἐκ του ούσ. βάτος (I) διά της καταλ. -ονλλό, δι' ήν ιδ. -ονλλός.

Βατούλλι, δ ιδ.

βατούνι τό, Κεφαλλ.

Ἐκ του ούσ. βάτος (I) καί της καταλ. -ούρι.

Ὁ ἐδώδιμος άκρέμων της βάτου.

βατουνιά ή, Κρήτ. βατουνία Εϋβ. (Αὐλωνάρ. Κορίστρ. Κύμ.) σβατουνία Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.)

Ἐκ του ούσ. βάτος (I) καί της καταλ. -ουνιά.

1) Πολλοί όμοῦ βάτοι, συστάς βύτων Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.) Συνών. βατουλλξά 2, βατονλλξῶνας, βατισινιά. Πληθ. Βατουνιές τοπων. Κέρκ. 2) Μεγάλη βύτος Εϋβ. (Κουρ. Κύμ.) Κρήτ.

βατούρα ή, Λεξ. Δημητρ.

Λέξις πεποιημένη.

Βόμβος έντόμου, βοή ποταμοῦ.

βατουρξῶνας ό, άμαρτ. βατουρξῶνα ή, Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἐκ του άμαρτ. ούσ. βατούρα καί της καταλ. -ξῶνας. Βατουρξά, δ ιδ.

βατουρξά ή, Ἄνδρ.

Ἐκ του ούσ. βάτος καί της καταλ. -ουρξά.

Τόπος πλήρης βύτων. Συνών. ιδ. έν λ. βατξῶνας.

βατόφυλλο τό, ένιαχ. άβατόφυλλον Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) καί φύλλο.

Τὸ φύλλον της βάτου. Συνών. βατισινόφυλλο.

βατόχορτο τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάτος (I) καί χόρτο.

Τὸ φυτὸν γάλλιον τὸ γνήσιον (gallium verum) της τάξεως τῶν έρυθροδανῶν (rubiaceae). [**]

βάτρα ή, Εϋβ. (Κάρυστ.) Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ. Θεσσαλον.)

Ἐκ του Σλαβ. vatra.

1) Ἐβτία Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Βλάστ.) 2) Οἰκία Εϋβ. (Κάρυστ.): Δέν έχει βάτρα γὰ μείνη. Δέν πατῶ 'ς τή βάτρα του. β) Μέρος του κήπου Μακεδ. (Θεσσαλον.)

3) Οἰκογένεια Εϋβ. (Κάρυστ.): Θά βάλω τήν κόρη μου σὲ βάτρα. 4) Ἡ οἰκονομική καί οἰκιακή καθόλου κατάστασις, τὸ νοικοκυρξείο Εϋβ. (Κάρυστ.)

βατράλι τό, Ἀθ. Σκῦρ. βατράλι Θράκ. Σαλαμ. φατράλ' Ἰμβρ.

Ἐκ του Σλαβ. vatra = περάγρα. Ἰδ. Ν'Ανδριώτ. έν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 2 (1940) 156 κέξ.

1) Τὸ συνδαύλιστρον της πυρᾶς Θράκ. Σαλαμ. Σκῦρ. 2) Σιδηροῦν ὄργανον με τὸ όποῖον έξάγουν τήν άνθρακίαν του φούρνου Ἀθ. 3) Μακρὸν ξύλον με τὸ όποῖον μετακινοῦν τοὺς έντὸς του φούρνου καιομένους κλάδους Ἰμβρ.: Φρ. Καβαλλίκιμη τή σφούγξα κι του φατράλ' (κατέβαλε μεγάλας προσπάθειας. σφούγξα = ξύλον μακρὸν φέρον εἰς τὸ έτερον άκρον παννὶ με τὸ όποῖον καθαρίζουν τὸν φούρνον).

